

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

KREITI YA 12

SEPEDILELEMETLALELETŠO LA BOBEDI (SAL)

LEPHEPHE LA PELE (P1)

DIBATSELA 2025

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 80

Palomoka ya matlakala a tlhahlo ya go swaya ke 7.

KAROLO YA A: TEKAKWEŠIŠO**POTŠIŠO YA 1**

1.1	1.1.1	A/Ditamati	(1)
	1.1.2	Ka ngwaga wa 1702 kua Franschhoek.	(2)
	1.1.3	Dutch East Indian Company/DEIC, e le molemi.	(2)
	1.1.4	Go rakwa mošomong.	(1)
	1.1.5	Polokwane	(1)
	1.1.6	• O tlogile Kapa a ya a dula Polokwane. • O thomile Khampani ya temo ka go lema ditamati fela. • Lehono khampani e godile e lema dienywa tša go fapana.	(3)
	1.1.7	• Go ithuta polelo ya Selobedu. • Botho	(2)
	1.1.8	• E thwetše bašomi ba bantši. • E rekelwa ke batho ba bantši. • E gweba le mafase a ka ntle. (TŠE PEDI fela)	(2)
	1.1.9	• Ba kaaka mabu le matlakala - Ke ba bantši kudu. • Go ipetha sefega - Go ikgantšha.	(2)
	1.1.10	Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
E maatlafatša khamphani.
E godiša ekonomi ya naga.	(2)
	1.1.11	• O kgonne go kgobokeletša ba lapa la gagwe dimilionemilione tša diranta. • O gweba ka peu, dienywa le merogo ye menanana lefaseng ka bophara. • O phenkgišana le dikhamphani tša mafase a mangwe go tša temo. (TŠE PEDI fela)	(2)
	1.1.12	Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
Go loba mošomo ga se mafelelo a bophelo. • Mna van Zyl o ile a rakwa mošomong gomme a feleletša e le molemi wa maemo a godimo lefaseng ka bophara.	(2)

1.1.13 Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.
Mmušo o swanetše go maatlafatša bafsa ka go ba nea thuto ka tša temo.

- Bafsa ba palelwa ke go ithomela tša temo ka ge ba hloka thuto ya maleba ka tša temo.

Mmušo o thuše bafsa ka mašelang a go thoma tša temo.

- Ka lebaka la gore go thoma tša temo go nyaka mašelang.
(E TEE fela)

(2)

1.2 1.2.1 C/Serapaneng

- Go bonala a nošetša dibjalo.

(2)

1.2.2 Selemo

- Ke nako ya go bjala.
- Motho yo a lego seswantšhong se o apere diaparo tša go laetša gore go a fiša.

(2)

1.2.3 Dikarabo tša balekwa tša maleba di tla amogelwa.

Lethabo

- O nošetša dibjalo tšeo di tlogo mo hola.

(2)

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: KAKARETŠO

POTŠIŠO YA 2

Kakaretšo e ka akaretša dintlha tše di latelago:

Go swaya kakaretšo

Kakaretšo e swaiwe ka tsela ye:

- Dintlha = 7 (Moputso o tee go ntlha ye nngwe le ye nngwe)
- Polelo = 3
- Palomoka = 10

Meputso ya polelo ya ge molekwa a se a ngwalolla:

- Molekwa o fiwa moputso o tee (1) ge dintlha tše di nepagetšego di le magareng ga 1–3.
- Molekwa o fiwa meputso ye mebedi (2) ge dintlha tše di nepagetšego di le magareng ga 4–5.
- Molekwa o fiwa meputso ye meraro (3) ge dintlha tše di nepagetšego di le magareng ga 6–7.

Meputso ya polelo ya ge molekwa a ngwalollotše:

- Molekwa ga a fiwe meputso ge a ngwalollotše dintlha tše di lego magareng ga 6–7.
- Molekwa o fiwa moputso o tee (1) ge a ngwalollotše dintlha tše di lego magareng ga 4–5.
- Molekwa o fiwa moputso ye mebedi (2) ge a ngwalollotše dintlha tše di lego magareng ga 2–3.

HLOKOMELA:

Palo ya mantšu

- Moswai a kgonthiše palo ya mantšu ao a šomišitšwego.
- Meputso e se fokotšwe ge molekwa a se a ngwala palo ya mantšu ao a a šomišitšwego goba a ngwadile palo yeo e fošagetšego.
- Ge molekwa a fetile palo yeo e beilwego ya mantšu, moswai a bale mantšu a mahlano ka godimo ga ao a beilwego gomme a se swaye karolo yeo e šetšego ya kakaretšo.

	DINTLHA		MANTŠU A TLHALOŠO
1	'Baotledi ba itlwaetše gore ba otlele ka go nanya.'	1	Baotledi ba itlwaetše go otlela ka lebelo la fase.
2	'Baotledi ba fane sekgoba sa go lekanela.'	2	Baotledi ba šielane sebaka sa maleba.
3	'Baotledi ba netefatše gore difatanaga tša bona di loketše tsela.'	3	Baotledi ba kgonthišiše gore difatanaga di seemong sa maleba.
4	'Mabone a swanetše go gotetšwa.'	4	Ba tšhume mabone ka dinako ka moka.
5	'Diwaepara di šome gabotse.'	5	Diwaepara di be seemong sa maleba.
6	'Diporiki le tšona di šome gabotse.'	6	Diporiki di be seemong sa maleba.
7	'Ba se fetafetane mo go sego gwa dumelelwa.'	7	Ba efoge go fetafetana mo go sa swanelago.
			Palo ya mantšu (60)

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: DIBOPEGO LE MELAO YA TŠHOMIŠO YA POLELO

POTŠIŠO YA 3: PAPTŠO

- 3.1 C/Pokate (1)
- 3.2 Banna (1)
- 3.3 Pokate ya moswananoši (1)
- 3.4
- Go goga šedi ya bareki.
 - Go tsebagatša seapatšwa.
(E TEE fela) (1)
- 3.5 Ga e nyake bannatia. (1)
- 3.6 Ka (1)
- 3.7 Seapatšwa se a bitša mola go emiša matsogo ga monna yo go laetša maatla le boikgantšho bja go kgona go se fihlelela. (2)
- 3.8
- Papatšo e re ke ya bannatia fela.
 - Seswantšho se se šomišitšwego ke sa monna. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 4: KHATHUNE

- 4.1 A/Motswadi le ngwana wa gagwe.
- Polelo ya mosadi yo e laetša e le motswadi. (2)
- 4.2 Ka moraleng.
- Setofo
 - Didirišwa tša ka moraleng.
(E TEE fela) (2)
- 4.3 Ke kgopela thušo ...
- Modirišokgopelo (2)
- 4.4 Pudula ya 1 ke ya go bolela mola pudula ya 2 e le ya go nagana. (2)
- 4.5 O bonala a lapile.
- O itshwere letheke. (2)
- [10]**

POTŠIŠO YA 5: SENGWALWA

5.1	5.1.1	Leilane Senwamadi Pheladi Thakadu Limpopo (A MABEDI fela)	(2)
	5.1.2	Go thwe Leilane o dula motsaneng wa Senwamadi Profenseng ya Limpopo.	(1)
	5.1.3	Seroto	(1)
	5.1.4	Honorifiki • Tlhompho	(2)
	5.1.5	A tsena ka monga wa seloko – A timelela.	(2)
	5.1.6	• Kgolegong – moselana wa –ng • Motsaneng – moselana wa –ng (E TEE fela)	(2)
	5.1.7	Kgošigadi – moselana wa – gadi.	(2)
	5.1.8	Ba mo nyaka bjalo ka mpša ya go rakediša mmutla. • Maphodisa a be a mo nyaka ka phišagalelo.	(2)
5.2	5.2.1	Boledišana	(1)
	5.2.2	Seo se ka nthabiša.	(1)
	5.2.3	• Laptops • Setulo • Galase • Komiki (TŠE PEDI fela)	(2)
	5.2.4	• Kgopolo • Nthabiša	(2)
			[20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C: 40
PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 80